

ขั้นตอนการจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ (ชีวิตสดใส เยาวชนปลอดภัย ร่วมใจจัดระเบียบสังคม)

๑. เหตุผลและความสำคัญ

นโยบายของรัฐบาลปัจจุบันให้ความสำคัญต่อเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้มาก โดยได้ประกาศนโยบายฟื้นฟูค่านิยมในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของพอเพียง เพื่อธำรงสังคมและประเทศชาติให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน บนพื้นฐานของประชากรที่มีคุณภาพ

การจัดระเบียบสังคม เป็นมาตรการหนึ่งที่มีการปฏิบัติมาเป็นเวลาหลายปีเพื่อควบคุมพื้นที่ไม่ให้มีปัจจัยที่เอื้อให้เกิดปัญหาเสพติด แต่เนื่องจากสถานที่และพฤติกรรมที่จำเป็นต้องมีการจัดระเบียบ มีหลายประเภท เกี่ยวข้องกับกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ หลายฉบับ และอยู่ภายใต้อำนาจควบคุมดูแลของหน่วยงานหลายหน่วย จึงมักเกิดปัญหาในการปฏิบัติ คือ แต่ละหน่วยหรือแต่ละพื้นที่ที่มีความเข้าใจการนำมาตรการจัดระเบียบสังคมไปใช้แตกต่างกัน มีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกัน โดยต่างฝ่ายต่างปฏิบัติไปตามภารกิจหรืออำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน ไม่มีการเชื่อมโยงและประสานการทำงานร่วมกัน จึงทำให้กระบวนการจัดระเบียบสังคมและผลที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ ไม่นับรวมจังหวัดหรือพื้นที่ที่ยังไม่ให้ความสำคัญในเรื่องการจัดระเบียบสังคม ที่อาจจะไม่มีการปฏิบัติใด ๆ เลย ทำให้สภาพสังคมในหลายพื้นที่อยู่ในภาวะที่ขาดระเบียบและน่าเป็นห่วงว่าจะเป็แหล่งรวมของปัญหาเสพติด การจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการจึงเป็นมาตรการหนึ่งในปฏิบัติการ “รวมพลังไทย ชจัดภัยยาเสพติด ร่วมเทิดไถ่องค์ราชัน” โดยมุ่งหมายให้เยาวชนของชาติได้รับความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ มีวิถีชีวิตที่ดีเพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ โดยให้ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องมีระบบการดำเนินการจัดระเบียบสังคมในทิศทางและแนวทางเดียวกัน

๒. เป้าหมาย

การจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ มีเป้าหมายสำคัญสูงสุดอยู่ที่เยาวชน โดยมุ่งหมายให้เยาวชนในพื้นที่เป้าหมายอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ปราศจากสิ่งชั่วร้ายหรือสิ่งมอมเมาที่ชักนำไปในทางที่ผิดในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งยาเสพติด และเปิดทางเลือกในกิจกรรมที่ดีและเป็นประโยชน์ทั้งกับตัวเยาวชนเองและสังคมโดยรวม

พื้นที่เป้าหมายในการปฏิบัติงาน ให้ดำเนินการทั่วประเทศ ทั้งนี้ ในปฏิบัติการรวมพลังไทย ชจัดภัยยาเสพติด ร่วมเทิดไถ่องค์ราชัน จะมุ่งเน้นไปในเขตอำเภอเมืองและอำเภอสำคัญในทุกจังหวัด รวมทั้งทุกเขตในกรุงเทพมหานคร

๓. ขั้นตอนการปฏิบัติ

เพื่อให้การจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการในจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และสภาพปัญหาในพื้นที่ จึงกำหนดให้มีขั้นตอนการปฏิบัติในระดับจังหวัด/กทม. ดังนี้

๓.๑ **สำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมฯ** โดยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ ควรประกอบด้วย

๓.๑.๑ **ข้อมูลบุคคลกลุ่มเป้าหมาย** ได้แก่ จำนวนและรายชื่อเยาวชนที่อยู่ในภาวะเสี่ยงสูง ทั้งนี้ เยาวชนที่อยู่ในภาวะเสี่ยงสูง หมายถึง เยาวชนที่มีลักษณะนิสัย โอกาส การใช้ชีวิต มีเงื่อนไขปัจจัยด้านพื้นที่ หรือตกอยู่ในสภาวะการณ์ที่มีแนวโน้มเข้าสู่การเสพยาเสพติดมากกว่าบุคคลอื่น ซึ่งจำแนกได้เป็น ๒ กลุ่มลักษณะ ได้แก่

๓.๑.๑.๑ **กลุ่มลักษณะเสี่ยงโดยภาวะด้อยโอกาส** ประกอบด้วย

๑. เด็ก-เยาวชน ที่เร่ร่อน ไม่มีหลักแหล่ง
๒. เด็ก-เยาวชน และ แรงงานเด็ก ที่ถูกทารุณบังคับใช้แรงงาน ในรูปแบบต่างๆ
๓. เด็ก-เยาวชน ที่กำพร้า อพยพ หนีภัยสงคราม/ภัยธรรมชาติ /อุบัติเหตุและ ความรุนแรงต่าง ๆ โดยปราศจากกลุ่ม องค์กร หรือบิดามารดา ผู้อุปการะเลี้ยงดู

๓.๑.๑.๒ **กลุ่มลักษณะเสี่ยงโดยการแสดงออกเชิงพฤติกรรม** ประกอบด้วย

๑. เด็ก-เยาวชน ที่ เที้ยวเตร่/มั่วสุม ในที่นี้ หมายถึง
 - เที้ยวเตร่ตามสถานที่ที่มีบริการจัดให้ เช่น สถานเริงรมย์ โต๊ะสนุก ร้านเกมส์ ร้านค้าแฝง เป็นต้น
 - มั่วสุมตามสถานที่ที่ไม่มีบริการจัดให้ เช่น สวนสาธารณะ สถานที่รกร้าง เป็นต้น
๒. เด็ก-เยาวชน ที่ไม่มีอาชีพหรือมีอาชีพไม่แน่นอน เตรี่เตร่อยู่ในชุมชน
๓. เด็ก-เยาวชน ที่ไม่ได้อยู่กับครอบครัว (อยู่หอ/เช่าอยู่เองกับเพื่อน)
๔. เด็ก-เยาวชน ที่อยู่ในแก๊งค์/กลุ่มที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
๕. เด็ก-เยาวชน ที่เคยมีพฤติกรรมเสพยาเสพติด
๖. เด็ก-เยาวชน ที่อยู่ในความดูแลของกระทรวงยุติธรรม (กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน)
๗. เด็ก-เยาวชน ที่หลุดจากระบบการศึกษาปกติ
๘. เด็ก-เยาวชน ที่หนีเรียน
๙. เด็ก-เยาวชนลักษณะอื่น ๆ ที่จังหวัดเห็นควรให้มีการสำรวจข้อมูลเพิ่มเติม

ข้อมูลเหล่านี้ ควรระบุได้ทั้งจำนวนและรายชื่อ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการประมาณการขนาดปัญหา และกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานในพื้นที่ได้อย่างชัดเจน

๓.๑.๒ ข้อมูลพื้นที่เป้าหมาย หมายถึงพื้นที่ที่เป็นปัจจัยเสี่ยงสำหรับเยาวชน และทำให้เยาวชนอยู่ในภาวะไม่ปลอดภัยและไม่เอื้อต่อการดำรงชีวิตที่ดี มีคุณค่า โดยปัจจัยเสี่ยงมีหลายประเภท ได้แก่

๓.๑.๒.๑ สถานบันเทิง/สถานบริการ โดยให้จัดทำฐานข้อมูลสถานบันเทิง/สถานบริการต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่อำเภอ/เขตที่เป็นเป้าหมาย เพื่อให้ทราบจำนวน สถานที่ตั้ง ประเภทของกิจการ ผู้ประกอบการ เจ้าของ ประวัติการกระทำผิด หรือฝ่าฝืนกฎระเบียบ หรือพบการกระทำความผิดในพื้นที่ประกอบกิจการ เพื่อให้ทราบพื้นที่ที่มีภาวะเสี่ยงจากการที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัด เช่น เปิด - ปิดเกินเวลา ให้บุคคลเข้ามาใช้บริการโดยไม่ตรวจบัตรประชาชน มีมลภาวะทางเสียง หรือ มีข่าวสารการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯลฯ

๓.๑.๒.๒ หอพักและที่พักอาศัยเชิงพาณิชย์ โดยรวบรวมข้อมูลหอพักและที่พักอาศัยเชิงพาณิชย์ ในอำเภอ/เขตที่เป็นเป้าหมาย เพื่อให้ทราบจำนวน สถานที่ตั้ง โดยจำแนกเป็นหอพักที่จดทะเบียนและที่ยังไม่ได้จดทะเบียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหอพักที่มีภาวะเสี่ยงเนื่องจากตั้งอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาด ที่ไม่ได้จดทะเบียนตามกฎหมาย และอาจเป็นแหล่งมั่วสุม หรือ เป็นที่ลักลอบเสพยาเสพติด ฯลฯ

๓.๑.๒.๓ ร้านเกมส์ ร้านอินเทอร์เน็ต โต๊ะสนุก/โต๊ะพนันบอล ร้านค้าแผง ฯลฯ โดยรวบรวมข้อมูลประมาณการจำนวน สถานที่ตั้งแต่ละประเภท และข้อมูลการข่าวความเสี่ยงของแต่ละแห่ง

๓.๑.๒.๔ แหล่งมั่วสุมของเยาวชน เช่น สวนสาธารณะ สถานบริการน้ำมันและร้านค้าที่ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกัน สถานที่ที่ใช้แข่งรถในช่วงกลางคืน หรือแหล่งมั่วสุมอื่น ๆ ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลาจึงต้องมีการสอดส่องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง

๓.๑.๓ ข้อมูลพื้นที่และกิจกรรมที่เป็นปัจจัยบวกสำหรับเยาวชน เพราะพื้นที่และกิจกรรมที่เป็นปัจจัยบวกเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เยาวชนมีชีวิตที่มีคุณค่า และมีการพัฒนาตนเอง โดยคณะกรรมการหรือคณะทำงานป้องกันและจัดระเบียบสังคมจังหวัดควรรวบรวมข้อมูลที่ตั้งและการกระจายตัวของพื้นที่ปัจจัยบวกในแต่ละอำเภอเป้าหมายของจังหวัด รวมทั้งพิจารณาขยายพื้นที่และกิจกรรมเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับจำนวนและความต้องการของเยาวชนในพื้นที่ พื้นที่ที่เป็นปัจจัยบวกสำหรับเยาวชนได้แก่ ลานกีฬาหรือสถานที่เล่นกีฬาและออกกำลังกาย สวนสาธารณะ ห้องสมุดสาธารณะ ศูนย์เยาวชน ถนนเด็กเดิน ลานวัฒนธรรม เป็นต้น ส่วนกิจกรรมที่เป็นปัจจัยบวก ได้แก่

๓.๑.๓.๑ กิจกรรมสร้างสรรค์เยาวชน เช่น การประกวดต่าง ๆ การส่งเสริมด้านสุนทรียศาสตร์ต่าง ๆ ลานวัฒนธรรม เป็นต้น

๓.๑.๓.๒ กิจกรรมทางเลือกของเยาวชน เช่น การเล่นดนตรี ลานกีฬา การทำงานเพื่อหารายได้ เป็นต้น

๓.๑.๓.๓ กิจกรรมพัฒนาทางร่างกาย ปัญญา จริยธรรม และทางสังคม เช่น กิจกรรมค่ายฝึกสมรรถนะด้านร่างกาย การฝึกทักษะอาชีพ กิจกรรมเสริมทักษะปัญญา/ความคิด

การสร้างห้องสมุด กิจกรรมอบรมพัฒนาคุณธรรม กิจกรรมอบรมนักเรียน/เยาวชนแกนนำ กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม กิจกรรมสร้างเครือข่ายเยาวชน เป็นต้น

๓.๑.๔ การจัดเก็บข้อมูลดังกล่าว คณะอนุกรรมการ ฯ อาจแต่งตั้งคณะทำงานชุดหนึ่งเพื่อรวบรวมข้อมูล หรือมอบหมายให้คณะทำงานฝ่ายจังหวัด เป็นผู้รวบรวมข้อมูลก็ได้ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของแต่ละจังหวัด โดยข้อมูลเหล่านี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการจัดระเบียบสังคมและแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาเยาวชนกลุ่มเสี่ยง ซึ่งควรดำเนินการแล้วเสร็จในขั้นต้นภายใน ๑ เดือน และให้มีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ (มีตัวอย่างแบบสำรวจและจัดเก็บข้อมูลแต่ละเรื่องในเอกสารผนวก)

๓.๒ การปฏิบัติเพื่อลดพื้นที่เสี่ยงหรือปัจจัยลบต่อเยาวชน การปฏิบัติดังกล่าวเป็นไปเพื่อป้องปรามและปราบปรามสถานที่หรือพื้นที่ที่เป็นปัจจัยเสี่ยงที่ไม่ดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ โดยเน้นปฏิบัติด้วยมาตรการทางกฎหมายและการป้องปรามเป็นหลัก โดยพื้นที่เสี่ยงที่เป็นปัจจัยเสี่ยงเหล่านี้มีกฎหมายหลายฉบับกำกับกำกับการดำเนินกิจการอยู่ จึงจำเป็นต้องบูรณาการการปฏิบัติของหน่วยงานทุกภาคส่วนเข้าด้วยกันเป็นชุดหรือคณะ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของจังหวัด ดังนี้

๓.๒.๑ การปฏิบัติต่อสถานบริการ/สถานบันเทิง เน้นให้ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งเรื่องการควบคุมเวลาเปิด – ปิดบริการ ห้ามเด็กที่มีอายุต่ำกว่ากำหนดเข้าใช้บริการ ห้ามเด็กใช้บริการในเวลาเรียน ควบคุมมลภาวะทางเสียง ห้ามลักลอบจำหน่ายหรือเสพยาเสพติด เป็นต้น ทั้งนี้ ให้มีการตรวจตราอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ ในช่วงวันหยุด และดำเนินการตามกฎหมายกับผู้ฝ่าฝืนอย่างเด็ดขาด

๓.๒.๒ การปฏิบัติต่อหอพักและที่พักอาศัยเชิงพาณิชย์ โดยเน้นให้มีการจดทะเบียนหอพักให้ถูกต้องตามกฎหมาย ป้องปราม ตักเตือนหอพักที่ยังไม่จดทะเบียนให้ดำเนินการให้ถูกต้อง ตรวจตรามิให้มีการใช้หอพักหรือที่พักอาศัยเชิงพาณิชย์เป็นแหล่งมั่วสุม โดยนำมาตรการทางภาษีและสุขอนามัย สภาพแวดล้อมมาใช้ร่วมด้วย และกำหนดมาตรการสร้างแรงจูงใจทางบวกให้กับหอพักที่จดทะเบียนถูกต้อง และมีการดำเนินการเพื่อป้องกันยาเสพติด เช่น การประชาสัมพันธ์ การรับรองคุณภาพ โดยให้มีการตรวจซ้ำทุกปี

๓.๒.๓ การปฏิบัติต่อร้านเกมส์ ร้านอินเทอร์เน็ต โต๊ะสนุก ร้านค้าแผง โต๊ะพนันบอล โดยเน้นการปฏิบัติตามกฎหมาย การควบคุมการใช้บริการของเยาวชน และการจับกุม/ปรับผู้ประกอบการ การเพิกถอนหรือไม่ต่อใบอนุญาตประกอบกิจการให้กับบุคคลหรือสถานที่ที่ฝ่าฝืนกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๓.๒.๔ การปฏิบัติต่อแหล่งมั่วสุม การรวมกลุ่ม/แก๊งค์ของเยาวชน โดยการป้องปราม และปราบปรามตามกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแข่งมอเตอร์ไซด์บนเส้นทางสาธารณะ ให้ใช้การจับกุม การยึดรถแข่งรวมทั้งดำเนินการต่อร้านที่ตัดแปลงรถ เพื่อมิให้สร้างความเดือดร้อนและอันตรายแก่บุคคลทั่วไปสำหรับสถานที่ที่เป็นแหล่งมั่วสุม เช่น สวนสาธารณะ ที่รกร้าง ทิ้งร้าง ให้จัดกำลังเข้าตรวจตราอย่างสม่ำเสมอรวมทั้งใช้มาตรการพัฒนาพื้นที่ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่เสี่ยง/มั่วสุม ให้ลดโอกาสที่จะเป็นพื้นที่เสี่ยง เช่น การพัฒนาที่สาธารณะรกร้างให้เป็นลานกิจกรรมต่าง ๆ การพัฒนาพื้นที่บริเวณลัดดาให้เป็นพื้นที่เปิดโล่ง หรือใช้ประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ เป็นต้น